

УДК 657:336.02

JEL E64, F23, H21, H26, L51, M42

DOI: 10.32782/2786-8273/2024-7-19

Сторожук Т.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та консалтингу,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2260-1301>

Tetyana Storozhuk
State Tax University**Моргуненко А.С.**

здобувач вищої освіти третього (доктор філософії) рівня,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-2787-2788>

Artem Morhunenko
State Tax University

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ МГК

METHODOLOGICAL ASPECTS OF TRANSFER PRICING IN THE CONTEXT OF FORMING THE ACCOUNTING POLICY OF MNE GROUP

Анотація. У статті досліджено специфіку формування облікової політики міжнародної групи компаній. Проаналізовано складові, що впливають на якість підготовки інформації про контрольовані операції, зважаючи на ризики недотримання податкового законодавства групою компаній в кожній з юрисдикцій, в якій вона здійснює економічну діяльність. За результатами аналізу визначено основні елементи облікової політики з трансфертного ціноутворення, які були систематизовані згідно з організаційно-методичними принципами формування елементів облікової політики. Запропоновано модель формування документу про облікову політику трансфертного ціноутворення, яка включатиме два рівні: рівень материнської компанії та інших суб'єктів господарювання, що є учасниками групи. Відповідний поділ, дає можливість врахувати децентралізовану складову діяльності учасників групи компаній, враховуючи особливості їх діяльності.

Ключові слова: облікова політика, трансфертне ціноутворення, контрольовані операції, бухгалтерський облік, міжнародна група компаній.

Abstract. Introduction. In view of the risks of non-compliance with tax legislation by an international group of companies in each of the jurisdictions in which it operates, it is important to develop a methodology and system for adjusting the transfer pricing accounting indicators of the group members, taking into account their national accounting and reporting peculiarities. **Purpose.** The purpose of this Article is to provide a uniform consolidated approach to the formation and integration of the elements of the transfer pricing accounting policy of a parent company and its associated enterprises that are part of an international group, taking into account the specificities and national characteristics of accounting and reporting. **Methods.** The study uses methods to analyse the relationship between accounting, tax legislation and transfer pricing reporting. On the basis of grouping, generalisation and critical evaluation, conclusions are drawn and proposals are made for the standardisation of reporting indicators, regardless of the national accounting peculiarities of the parent company and other group members. **Results.** The article proposes a model of an MNC group's accounting policy on transfer pricing that includes two levels: the level of the parent company and the level of other economic entities that are members of the group. Such a division makes it possible to take into account the decentralised approach to determining the elements of the accounting policy of an international group of companies, which takes into account the specificities of the activities of all group members. **Conclusion.** Based on the results of the study, the article assigns factors influencing the formation and implementation of a single document on the accounting policy on transfer pricing in the system of intra-group relations, agreed by all participants. At the same time, the elements of the group accounting policy are determined on the basis of a decentralised approach, taking into account the specifics of both the parent company and other group members, in accordance with their economic activities and functions in the group structure.

Keywords: accounting policy, transfer pricing, controlled transaction, accounting, multinational enterprise group.

Постановка проблеми. При формуванні стратегії ціноутворення все більше міжнародних груп компаній використовують механізм трансфертного ціноутворення, перерозподіляючи економічні ресурси між учасниками групи компаній. У результаті це може при-

зводити до ризиків розмивання бази оподаткування та мінімізації податкових зобов'язань із податку на прибуток через використання податкового планування під час здійснення стратегічного управління групою компаній.

Тому дослідження формування інформації про внутрішньогрупові операції в структурі групи компаній за узгодженими правилами обліку є важливим елементом з метою прийняття ефективних управлінських рішень, здійснення контролю за ризиками трансфертного ціноутворення та формування фінансової і податкової звітності. Крім того, зважаючи на постійний обмін інформацією між податковими службами різних країн світу, виникає необхідність у визначенні методологічних засад щодо формування порівняних даних та єдиної позиції, тим самим знижуючи ризики недотримання податкового законодавства в розрізі юрисдикцій в яких здійснюють свою діяльність учасники групи.

За результатами проведеного дослідження у 2024 році аудиторською компанією «Ernst & Young LLC» [3], чверть респондентів стверджують, що вони децентралізовано керують регулярними та складними заходами з відповідності законодавчим та внутрішнім вимогам. Відповідний процес, враховує великі обсяги даних та необхідність їх агрегування, стосовно кожної із сторін контрольованої операції між учасниками групи. В той час 42% респондентів відмічають, що їхні найскладніші та значні транзакції управляються на рівні інших учасників групи.

Отже, питання необхідності єдиної облікової політики стосовно трансфертного ціноутворення членів групи компаній, може бути дієвим інструментом для врегулювання питання звірки облікових записів та уникнення питань з боку контролюючого органу при формуванні показників звітності з трансфертного ціноутворення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання обліково-аналітичного забезпечення трансфертного ціноутворення розглядали вітчизняні та зарубіжні автори, серед яких: Верес Т. [7], Григорой Л., Гросу В. та Мелега А. [2], Талутто Д. [6.] Титенко Л.В. та Богдан С.В. [18], Павоне П. [5], Кулз М. [1] та багато інших.

Питанню формування теорії та практики облікової політики груп компаній присвятили свої роботи такі науковці як Болдуєв М.В. [8], Засадний Б.А. [9], Краєвський В.М. та Муравський О.Ю. [11], Крупка Я.Д. та Назарова І.Я. [14], Мошковська О.А. та Маначинська Ю.А. [12], Петренко С.М. [15] та інші.

Мета статті полягає у тому, щоб дослідити аспекти формування узгодженої та єдиної облікової політики міжнародної групи компаній щодо трансфертного ціноутворення на основі аналізу формування ключових елементів облікової політики з урахуванням специфіки, в якій провадять свою діяльність пов'язані особи групи, поєднуючи централізований і децентралізований підходи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зважаючи, що трансфертне ціноутворення базується на точній та послідовній інформації, облікова політика має значний вплив на формування переліку контрольованих операцій та доказової бази щодо відповідності господарських операцій умовам, які склалися б між незалежними особами на відкритому ринку. Водночас, визначення порівнянних даних при аналізі відповідності контрольованих операцій принципу «витягнутої руки» вимагає розробки та запровадження узгодженої методики обліку контрольованих операцій всередині групи. Отже, питання узгодженості суб'єктів

господарювання групи компаній має значний вплив і реалізується через єдину облікову політику з метою дотримання однієї позиції при формуванні політики трансфертного ціноутворення групи. Це підтверджується в дослідженнях І. Чібісова та Д. Драченко [19], які характеризують «облікову політику» як сукупність конкретних елементів організації бухгалтерського обліку, що визначаються підприємством на підставі загальноприйнятих правил. Тоді як, В.М. Краєвський та О.Ю. Муравський підкреслюють, що методологічним підґрунтям облікового забезпечення управління операціями трансфертного ціноутворення є облікова політика компанії, яка формується з урахуванням національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [11].

У свою чергу, М. Музичук стверджує [13], що політика трансфертного ціноутворення може бути окремим розділом облікової політики підприємства. Автор зауважує, що при наявності певних ситуацій, коли підприємство є членом міжнародної групи компаній, політику з трансфертного ціноутворення материнської компанії, необхідно адаптувати до національних законодавчих вимог. У разі відсутності відповідної політики у учасників МГК, суб'єкт господарювання має самостійно розробити її.

Частково погоджуємося з авторами та пропонуємо визначати структуру та складові документа про облікову політику трансфертного ціноутворення, розділивши її на декілька рівнів. Перший рівень – рівень суб'єктів господарювання – учасників групи, що включає узгодженість з материнською компанією, враховуючи децентралізований підхід до процесу збору та формування показників бухгалтерського обліку та аналіз інформації про трансфертні операції між пов'язаними особами з подальшим контролем за їх відповідністю податковому законодавству.

Другий рівень має включати базовий набір елементів необхідних для материнської компанії в рамках формування політики трансфертного ціноутворення МГК та підготовки трирівневої документації в розрізі юрисдикцій в яких група здійснює свою діяльність.

Підтвердженням гіпотези, стосовно важливості чітко визначених та зрозумілих «правил гри», які будуть однаково прийнятними як для зовнішніх, так і внутрішніх користувачів інформації з метою належної оцінки відповідності контрольованих операцій законодавчим нормам є дослідження М. Болдуєва [8], який розглядає облікову політику групи компаній (холдингу) через призму зацікавлених користувачів інформації та визначає структуру й порядок до формування звітності холдингу.

І.В. Карпенко [10], за результатами проведеного опитування підприємств торгівлі, що здійснюють господарські операції з пов'язаними особами, пропонує створити окремий розділ наказу про облікову політику або документ у вигляді положення, який буде присвячений обліку контрольованих операцій. Автор пропонує структуру, що складається з розділів: загальні положення, організаційно-технічні положення, методичні положення, інші положення та додатки, де кожен розділ охоплює питання обліку, аналізу та контролю трансфертного ціноутворення.

Однак підхід автора до визначення облікової політики з трансфертного ціноутворення не враховує спе-

цифіку материнської компанії та інших учасників групи. Зважаючи на важливість формування єдиної та узгодженої облікової політики, необхідно забезпечити інтеграцію елементів цієї політики серед усіх учасників групи, зокрема, враховуючи особливості діяльності кожного суб'єкта господарювання.

Н.В. Солодка [16] за результатами дослідження українських цукропереробних підприємств визначає особливості та недоліки формування облікової політики взаємопов'язаних осіб. Зокрема, вона розглядає способи мінімізації неузгодженостей у межах групи підприємств при генеруванні консолідованої інформації. Автор, акцентує увагу на ключових вимогах до документа, підкреслюючи важливість переходу на МСФЗ для українських цукропереробних підприємств, що відповідають критеріям великих підприємств і є суб'єктами суспільного інтересу.

Як результат, визначення елементів облікової політики є найбільш важливим для групи компаній. Це забезпечить узгодженість і порівнянність фінансової інформації всередині групи, що є ключовим фактором для ефективного управління та прийняття рішень. Об'єкти та їх елементи можуть відрізнятися в материнських (холдингових) підприємствах та їхніх дочірніх підприємствах, зокрема в організаційній та технічній складових. Однак елементи методичної складової облікової політики повинні бути єдиними для дочірніх та материнських (холдингових) підприємств, оскільки

саме вони визначають оцінку та впливають на показники фінансової звітності [17].

Даний підхід слугуватиме певним компромісом при здійсненні ефективного прийняття управлінських рішень керівництвом у межах дочірньої компанії та дотриманням загальної політики материнської компанії в групі, що підвищить ефективність дотримання політики трансфертного ціноутворення групи компаній в цілому. Як результат, постає необхідність у встановленні, ефективної організації формування інформації про контрольовані операції для визначення масштабів трансфертних операцій групи. Серед учасників групи необхідно чітко визначити:

- які господарські операції належать до контрольованих;
- якою є структура групи;
- та які індикатори та методи використовуються материнською компанією для їх впливу на політику групи.

Складові документа про облікову політику щодо трансфертного ціноутворення, що включає характерні особливості діяльності на рівні материнської компанії та інших учасників групи наведено в табл. 1.

Отже, аналіз запропонованих складових документа свідчить, що в умовах створення політики в структурі групи компаній процеси мають «покривати» всі складові від обліку до здійснення контролю за трансфертним ціноутворенням, формуючи єдиний та уніфікований доку-

Таблиця 1

Складові документа про облікову політику щодо трансфертного ціноутворення

№ з/п	Розділ (група елементів)	Опис процесу формування складових документа
1	2	3
1. Організаційна складова		
1.1	Координація дій групи компаній	<ul style="list-style-type: none"> – запровадження уніфікованого механізму співпраці між учасниками групи та учасниками групи і материнською компанією через аналіз горизонтальних і вертикальних зв'язків; – встановлення відповідальної уповноваженої особи для здійснення координації дій між учасниками групи на рівні операційної взаємодії; – здійснення координації дій учасників групи відповідальним органом у структурі групи для забезпечення виконання політики; – координація роботи з зовнішніми зацікавленими сторонами, включаючи податкові органи; – встановлення фінансового року материнською компанією, який може не збігатись з календарним роком.
1.2	Документообіг групи	<ul style="list-style-type: none"> – формування переліку документів з урахуванням необхідних матеріалів та інформації в залежності від типу контрольованих операцій; – складання плану організації документообігу; – встановлення послідовності дій при здійсненні архівування документів з урахуванням термінів позовної давності в різних юрисдикціях.
1.3	Облік господарських операцій з контрагентами-нерезидентами	<ul style="list-style-type: none"> – формування робочого плану рахунків; – визначення переліку і способів збору облікових даних, що дозволяє здійснювати аналіз в розрізі кожного окремого контрагента-нерезидента.
2. Технічна складова		
2.1	Внутрішній та зовнішній контроль	<ul style="list-style-type: none"> – встановлення маркерів контролю для моніторингу взаємодії між структурними підрозділами; – організація системи контролю з боку материнської компанії для забезпечення відповідності внутрішнім регламентам і єдиній політиці групи; – впровадження системи контролю для своєчасного виявлення та коригування потенційних ризиків на всіх рівнях управління; – перевірка точності даних та відповідність законодавчим вимогам і внутрішнім регламентам.

Закінчення табл. 1

1	2	3
2.2	Інформаційна система та захист даних	<ul style="list-style-type: none"> – впровадження програмного забезпечення або сукупності програмних рішень по роботі з великими масивами даних з урахуванням належного ступеня забезпечення безпеки даних; – визначення послідовності дій підрозділів компанії при зборі та обміні інформацією; – розробка порядку складання та обліку документів з використанням автоматизованих систем.
3. Методична складова		
3.1	Методика ідентифікації контрольованих операцій	<ul style="list-style-type: none"> – створення гармонізованої методики оперативної ідентифікації контрольованих операцій, в сукупності господарських операцій учасників групи; – встановлення критеріїв ідентифікації контрольованих операцій; – формування методики практичного застосування обраних методів та коригувань при наявності відмінностей контрольованих операцій принципу «витягнутої руки».
3.2	Методика аналізу та оцінка ризиків	<ul style="list-style-type: none"> – визначення послідовності дій посадових осіб при здійсненні аналізу господарських операцій з контрагентами-нерезидентами; – впровадження методики проведення функціонального аналізу, активів та ризиків, вибору методу трансфертного ціноутворення (або комбінації методів) та проведення економічного аналізу; – створення алгоритму врахування пільгових режимів серед учасників групи компаній, або наявності договорів про попереднє узгодження ціноутворення між суб'єктом господарювання групи та податковим органом; – визначення ринкової вартості та розумної економічної мети нематеріального активу, а також розміру відсотку як винагороди за його використання; – відсоткової ставки за позикою та кредити і встановлення механізму оцінки кредитоспроможності компанії групи – встановлення механізму оцінки кредитоспроможності групи компаній та відсоткової ставки за позикою та кредитами; – визначити визначення алгоритму ідентифікації операції, проведення порівняльного аналізу та методу трансфертного ціноутворення, щодо встановлення умов при здійсненні передачі активів і послуг під час реструктуризації бізнесу з урахуванням ринкових умов, економічної вигоди для учасників та потенційних ризиків; – визначення способів ідентифікації наявних ризиків, критеріїв їх оцінки для кожної операції в ланцюгу створення доданої вартості в залежності від специфіки діяльності учасників групи; – встановлення прийомів та процедур оцінки ідентифікованих ризиків; – формування методики проведення аналізу в залежності від ймовірності настання та ступеня можливих збитків.
3.3	Документальне відображення	<ul style="list-style-type: none"> – документування контрольованих операцій та розробка форм первинних документів; – формування звітних форм управлінського обліку для консолідації показників групи компаній; – формування методики складання звітності учасниками групи відповідно до національного законодавства.

Джерело: сформовано авторами на основі [10, 13].

ментзметою дотримання умов контрольованих операцій принципу «витягнутої руки» та ефективного здійснення стратегічного управління діяльності групи в цілому.

Болдуев М.В. справедливо зазначає [8], що чим більш складнішою є організаційна структура групи компаній, тим важливішим є питання про застосування єдиної системи обліково-аналітичного забезпечення трансфертного ціноутворення для забезпечення порівнянності показників діяльності кожного учасника групи й своєчасності подання об'єктивної інформації про її фінансовий стан загалом при консолідації звітності.

В той же час М. Кулз [1] звертає увагу на взаємозв'язок між міжнародними та внутрішніми операціями групи компаній, що підпадають під контроль за трансфертним ціноутворенням. Автор зазначає про тісний взаємозв'язок та виокремлює три напрямки наукових досліджень трансфертного ціноутворення: управлінського обліку, податкового контролю стосовно переміщення доходів серед учасників групи та визначення політики трансфертного ціноутворення міжнародної групи компаній.

На практиці більшість суб'єктів господарювання групи повинні знати принципи, методи та процедури обліку, які застосовувалися іншими сторонами контрольованих операцій щодо трансфертного ціноутворення. Цього можна досягнути за допомогою формування та узагальнення елементів облікової політики з трансфертного ціноутворення в межах групи, враховуючи важливість узгодженої позиції при формуванні інформації про господарські операції та проведення аналізу відповідності умов контрольованих операцій принципу «витягнутої руки» між учасниками групи.

Для конкретизації та уточнення складу, форм, змісту та термінів подання звітності в межах управлінського обліку, що надається окремими учасниками групи до материнської компанії або іншої уповноваженої особи для підготовки складових тривірневої документації з трансфертного ціноутворення, серед яких Майстер-файлу та Звіту в розрізі країн МГК, пропонується включати всю звітність з трансфертного ціноутворення. Така звітність формується учасниками групи на

місцях за фінансовий рік, встановлений материнською компанією, що може не збігатися з календарним роком. Також необхідно виділити питання можливості вибору складання фінансової звітності учасниками групи відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності. При цьому деталізація приміток повинна відповідати рішенням керівництва суб'єкта господарювання групи, що використовує міжнародні стандарти. Примітки, разом із звітністю з трансфертного ціноутворення, повинні формувати сукупність інформації, що дозволить забезпечити прозорість і узгодженість єдиної облікової політики для всіх учасників групи та сприятиме ефективному прийняттю стратегічних управлінських рішень МГК і мінімізації податкових ризиків.

На основі запропонованих елементів облікової політики можна сформувати порядок складання документу про облікову політику щодо трансфертного ціноутворення групи компаній. Даний документ дозволить об'єднати загальну стратегію групи, а саме материнської компанії та інших учасників групи. Визначення обов'язкових положень документа про облікову політику щодо трансфертного ціноутворення має врахувати специфіку кожного суб'єкта господарювання, в даному випадку учасників групи, що дозволить забезпечити відповідність нормативним вимогам, обліковій політиці материнської компанії і особливостям локальних умов учасників операцій з трансфертного ціноутворення на основі узагальнених елементів організаційно-технічних та методичних положень облікової політики групи підприємств в частині формування контрольованих операцій.

Алгоритм формування документу про облікову політику трансфертного ціноутворення, умовно можна поділити на три етапи: підготовчий, основний та заключний.

У межах підготовчого етапу здійснюється збір внутрішньої інформації материнського підприємства та інших учасників групи щодо специфіки діяльності з подальшим її аналізом. Формуються основні принципи та визначається методика трансфертного ціноутворення, які будуть використовуватися групою компаній. Також формується окремий підрозділ або створюється спеціалізована робоча група в рамках існуючої структури, яка несе відповідальність за розробку документації з трансфертного ціноутворення.

Основний етап передбачає формування структури документа за результатами попереднього аналізу, включаючи розділи, що охоплюють усі загальні елементи трансфертного ціноутворення. На даному етапі формується докладний опис методології визначення відповідності контрольованих операцій принципу «втягнутої руки» з врахуванням особливостей діяльності учасників групи. Також здійснюється розробка механізмів внутрішнього контролю та моніторингу виконання політики трансфертного ціноутворення на всіх рівнях групи з огляду на інтереси зацікавлених сторін.

Заключний етап – це погодження документа усіма учасниками групи компаній та внесення необхідних коректив на основі зворотного зв'язку, отриманого від учасників групи, враховуючи децентралізований підхід в організації обліку контрольованих операцій.

Після погодження слідує офіційне затвердження документа та імплементація його елементів в практичну діяльність суб'єктами господарювання, що є учасниками групи.

Отже, формування облікової політики з трансфертного ціноутворення групи передбачає створення основного внутрішнього нормативного документа про облікову політику групи, де окремим розділом буде представлено узгоджені елементи з трансфертного ціноутворення, що дозволить забезпечити єдиний підхід та облікове відображення контрольованих операцій. Модель формування облікової політики трансфертного ціноутворення міжнародної групи компаній зображена на рисунку 1.

Особливостями запропонованої моделі документу про облікову політику з трансфертного ціноутворення для групи компаній є:

- структурований підхід, що включає окремі блоки, які охоплюють ключові питання обліку господарських операцій з контрагентами-нерезидентами в межах групи компаній. Цей підхід забезпечує чітку організацію і систематизацію великих масивів даних, що полегшує управління та контроль на всіх рівнях групи;

- інтеграція з основною політикою: документ поєднує два основних підходи – централізований і децентралізований.

Це дозволяє врахувати специфіку кожного учасника групи, зберігаючи при цьому єдину політику групи в цілому. Така інтеграція допомагає уникнути дублювання інформації і забезпечує єдиний підхід у формуванні та використанні облікових даних при формуванні звітності з трансфертного ціноутворення, як на рівні материнської компанії, так і учасників групи.

Отже, враховуючи сталі підходи до обліку контрольованих операцій та виконання типових (стандартних) функцій у межах однієї бізнес-моделі, нівелюються розбіжності, пов'язані з відмінностями у способах ведення бухгалтерського обліку (зумовленими національними особливостями учасників групи), що спонукає до адаптації підприємств групи компанії через створення механізму внутрішньогрупових відносин. Це дозволяє гармонізувати облікову політику та забезпечити єдиний підхід у формуванні та використанні облікових даних, а також забезпечити узгодженість фінансових показників, що сприяє ефективному прийняттю стратегічних рішень керівництву групи компаній та вдосконалення процесу проведення перевірок контролюючими органами.

Висновки. На основі дослідження підходів до формування облікової політики групи компаній слід констатувати, що відсутність узгодженої позиції при здійсненні взаємовідносин між пов'язаними сторонами створює певні ризики. Лише розробка єдиної облікової політики МГК, яка враховує загальні елементи нормативного забезпечення трансфертного ціноутворення, які базуються на міжнародних нормах і практиках, дозволить пристосуватися до викликів, що відбуваються на різних рівнях міжнародної групи при оптимізації традиційних бізнес процесів всередині групи за рахунок перерозподілу економічних вигід між юрисдикціями.

При цьому, процес формування документу про облікову політику має бути багаторівневий і включати

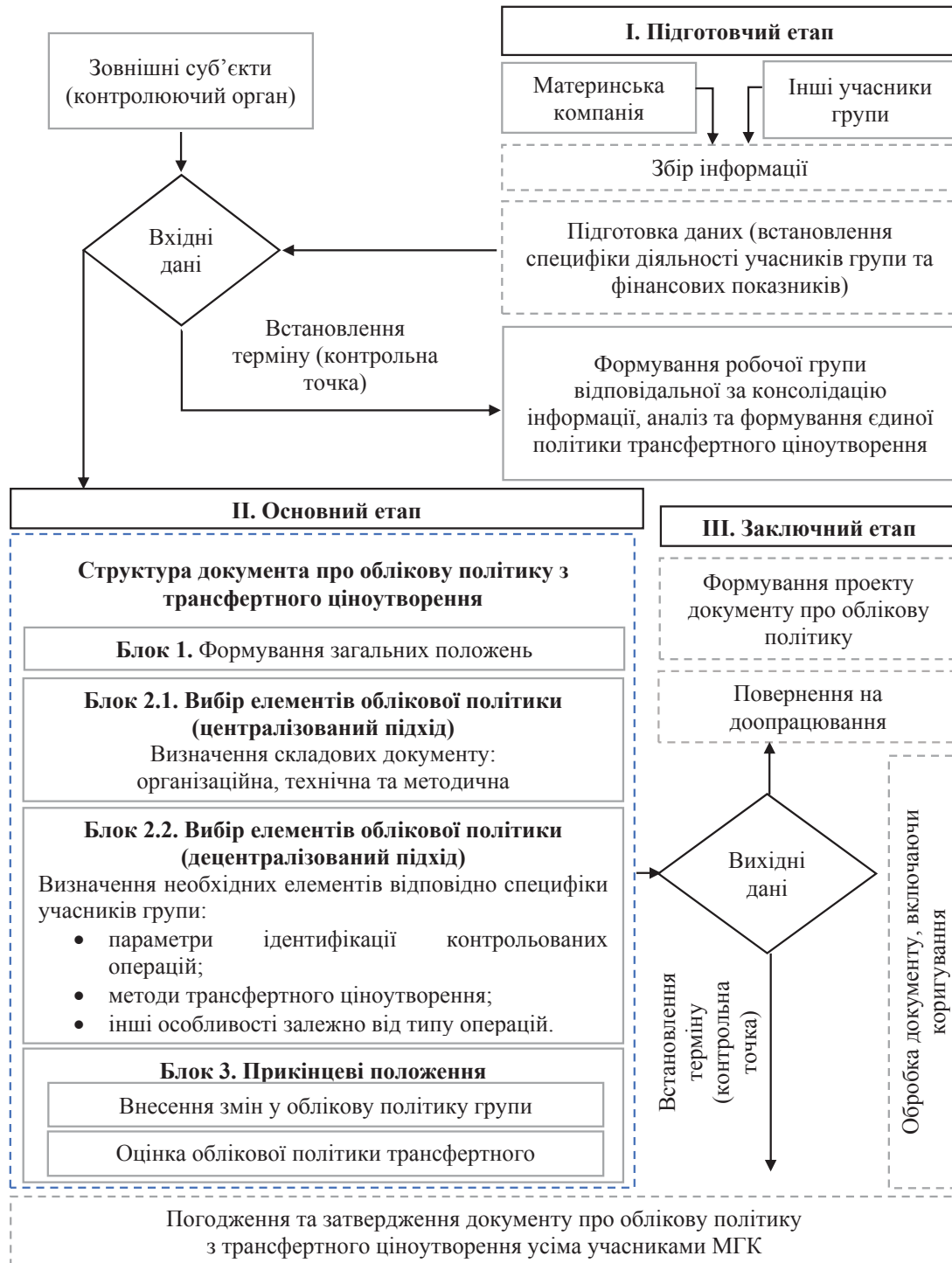

Рис. 1. Модель формування документа про облікову політику з трансфертного ціноутворення міжнародної групи компаній.

Джерело: сформовано авторами на основі [4; 10; 13; 16]

централізований та децентралізований підходи. Використання запропонованої моделі документа про облікову політику з трансфертного ціноутворення міжнародних груп компаній, дозволить врахувати специфіку діяльності як материнської компанії, так і інших учасників групи при здійсненні перерозподілу економічних ресурсів в середині групи з метою оптимізації бізнес процесів та дотримання законодавства з трансфертного

ціноутворення. Етапи формування документа є вдосконаленням механізму внутрішньогрупових відносин та контролю за трансфертним ціноутворенням з метою дотримання вимог податкового законодавства кожної із юрисдикцій. Це дозволить формувати подальші теоретичні та практичні аспекти розвитку вертикального та горизонтального моніторингу податкової політики міжнародних груп компаній.

Бібліографічний список:

1. Cools M. Transfer Pricing: Insights from the Empirical Accounting Literature. *Management Control and Uncertainty*. 2014. DOI: https://doi.org/10.1057/9781137392121_2
2. Grigoroï L., Grosu V., & Melega A. Financial-accounting model for transfer pricing based on standardised accounting policies. *European Journal of Accounting, Finance & Business*. 2023. Volume. 11. Issue 1. DOI: <https://doi.org/10.4316/EJAFB.2023.1111>
3. How do you drive transfer pricing certainty in uncertain times? EY Global. 2024. URL: https://www.ey.com/en_gl/insights/tax/international-tax-and-transfer-pricing-survey
4. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. Paris: OECD. 2022. DOI: <https://doi.org/10.1787/0e655865-en>
5. Pavone P. Transfer pricing: Business or tax process? Difficult equilibrium between two dimensions. *Revista Espacios*. 2020. no. 41(5). URL: <https://www.revistaespacios.com/a20v41n05/20410521.html#iden4>
6. Talutto Debora. Implications on Transfer Pricing Rules in Adopting IFRS. *SSRN Electronic Journal*. 2009. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2891691>
7. Veres T.G. Accounting Aspects of Pricing and Transfer Pricing. *Annals of the University of Petrosani: Economics*. 2011. no. 11, pp. 289–296. URL: <https://www.upet.ro/annals/economics/pdf/2011/part2/Veres-2.pdf>
8. Болдуйев М.В. Зміст і порядок розробки корпоративної облікової політики холдингових компаній. *Економіка та підприємство*. 2014. № 4(79). С. 65–69 URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2014/4_2014/12.pdf
9. Засадний Б. Формування облікової політики підприємства щодо пов'язаних сторін. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. Вип. 10. С. 24–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2015_10_6
10. Карпенко І.В. Організація обліку трансфертного ціноутворення на підприємствах торгівлі. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 27 (2). С. 125–131. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/27_2_2018/24.pdf
11. Красевський В.М., Муравський О.Ю. Інформаційна підтримка систем обліково-аналітичного та контрольного забезпечення управління операціями трансфертного ціноутворення. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 8. С. 32–40
12. Мошковська О.А., Маначинська Ю.А. Організаційні засади обліково-аналітичного забезпечення діяльності холдингових структур у сфері виробництва молочної продукції. *Modern Economics*. 2021. № 28(2021). С. 58–65. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-09)
13. Музичук М.І. Облік контрольованих операцій в трансфертному ціноутворенні підприємств торгівлі. дис. ... д-ра філософії: 07.00.071. Київ. 2023. с. 386
14. Назарова І.Я., Крупка Я. Д. Принципи формування облікової політики об'єднаних підприємств. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. Луцьк. 2009. Вип. 15. С. 116–123.
15. Петренко С.М. Облікове забезпечення фінансової політики групи підприємств. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2014. 2 (29). С. 114–127.
16. Солодка Н.В. Облік та аудит внутрішньогрупових операцій на підприємствах. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.09. Київ. 2019. С. 267
17. Сторожук Т.М. Облікова політика материнської (холдингової) компанії та її дочірніх підприємств. *Облік і фінанси*. 2016. № 3(73). С. 38–43. URL: <https://afj.org.ua/pdf/399-oblikova-politika-materinskoj-holdingovoi-kompanii-ta-ii-dochirnih-pidприємств.pdf>
18. Титенко Л.В., Богдан С.В. Трансфертне ціноутворення як інструмент управлінського обліку. *Галицький економічний вісник*. 2020. Том 64. № 3. С. 87–95. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.03
19. Чібісова І.В., Драченко Д.В. Сутність облікової політики підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2016. Вип. 54. С. 71–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2016_54_14

References:

1. Cools M. (2014) Transfer Pricing: Insights from the Empirical Accounting Literature. *Management Control and Uncertainty*. DOI: https://doi.org/10.1057/9781137392121_2
2. Grigoroï L., Grosu V., & Melega A. (2023) Financial-accounting model for transfer pricing based on standardised accounting policies. *European Journal of Accounting, Finance & Business*, volume. 11, issue 1. DOI: <https://doi.org/10.4316/EJAFB.2023.1111>
3. How do you drive transfer pricing certainty in uncertain times? EY Global. 2024. URL: https://www.ey.com/en_gl/insights/tax/international-tax-and-transfer-pricing-survey
4. OECD (2022) Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. Paris: OECD. DOI: <https://doi.org/10.1787/0e655865-en>
5. Pavone P. (2020) Transfer pricing: Business or tax process? Difficult equilibrium between two dimensions. *Revista Espacios*. no. 41(5). Available at: <https://www.revistaespacios.com/a20v41n05/20410521.html#iden4>
6. Talutto Debora. (2009) Implications on Transfer Pricing Rules in Adopting IFRS. *SSRN Electronic Journal*. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2891691>
7. Veres T. G. (2011) Accounting Aspects of Pricing and Transfer Pricing. *Annals of the University of Petrosani: Economics*, no. 11, pp. 289–296. Available at: <https://www.upet.ro/annals/economics/pdf/2011/part2/Veres-2.pdf>
8. Bolduev M. V. (2014) Zmist i poriadok rozrobky korporatyvnoi oblikovoi polityky kholdynhovyykh kompanij. [Content and procedure of development of corporate accounting policy of holding companies]. *Ekonomika ta pidpryemnytstvo. – Economy and entrepreneurship*, no 4(79), pp. 65–69. Available at: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2014/4_2014/12.pdf (in Ukrainian)
9. Zasadnyi B. (2015) Formuvannia oblikovoi polityky pidpryemstva schodo pov'iazanykh storin. [Formation of accounting policy of the enterprise in relation to related parties]. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika – Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Economy*, no 10, pp. 24–30. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2015_10_6 (in Ukrainian)
10. Karpenko I. V. (2018) Orhanizatsiya obliku transfertnoho tsinoutvorennya na pidpryemstvakh torhivli. [Organization of transfer pricing accounting at trade enterprises]. *Prychornomors'ki ekonomichni studiyi – Black Sea Economic Studies*. no. 27 (2). pp. 125–131. Available at: http://bses.in.ua/journals/2018/27_2_2018/24.pdf
11. Kraievskiy V. & Muravskiy O. (2023) Oblikovo-podatkovaya pryroda transfertnoho tsinoutvorennya. [Accounting and tax content of transfer pricing]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya: "Ekonomichni nauky" – International scientific*

journal "Internauka". Series: "Economic Sciences", no 5 (73), pp. 84–89. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-5-8906> (in Ukrainian)

12. Moshkovska O. A., Manachynska Yu. A. (2021) Orhanizatsijni zasady oblikovo-analitychnoho zabezpechennia diial'nosti kholdynhovykh struktur u sferi vyrobnytstva molochnoi produktsii. [Organizational principles of accounting and analytical support for the activities of holding structures in the field of dairy production]. *Modern Economics*, no. 28, pp. 58–65. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-09) (in Ukrainian)

13. Muzychuk M. I. (2023) Oblik kontrol'ovanykh operatsij v transfertnomu tsinoutvorenni pidprijemstv torhivli. [Accounting of controlled transactions in transfer pricing of trade enterprises] (Doctoral of Philosophy thesis, 07.00.071). Kyiv, 386 p.

14. Nazarova I.Ya., Krupka Ya.D. (2009) Pryntsyipy formuvannia oblikovoi polityky ob'iednanykh pidprijemstv. [Principles of formation of accounting policy of joint enterprises]. *Naukovyj visnyk Volyns'koho natsional'noho universytetu im. Lesi Ukrainky – Scientific Bulletin of the Volyn National University named after Lesya Ukrainka*. Lutsk, no. 15, pp. 116–123 (in Ukrainian)

15. Petrenko S. M. (2014) Oblikove zabezpechennia finansovoi polityky hrupy pidprijemstv. [Accounting for the financial policy of the group of enterprises]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalters'koho obliku, kontroliu i analizu – Problems of the theory and methodology of accounting, control and analysis*, no. 2(29), pp. 114–127. (in Ukrainian)

16. Solodka N. V. (2019) Oblik ta audyt vnutrishn'ohrupovykh operatsiy na pidprijemstvakh. [Accounting and auditing of intragroup operations at enterprises] (Doctoral of Philosophy thesis, 08.00.09). Kyiv, 267 p.

17. Storozhuk T. M. (2016) Oblikova polityka materyns'koi (kholdynhovoї) kompanii ta ii dochirnykh pidprijemstv. [Accounting policy of the parent (holding) company and its subsidiaries]. *Oblik i finansy – Accounting and finance*. no. 3(73), pp. 38–43. Available at: <https://afj.org.ua/pdf/399-oblikova-politika-materinskoi-holdingovoi-kompanii-ta-ii-dochirnih-pidprijemstv.pdf> (in Ukrainian)

18. Tytenko L. V., Bohdan S. V. (2020) Transfertne tsinoutvorennia iak instrument upravlins'koho obliku. [Transfer pricing as a management accounting tool]. *Halys'kyj ekonomichnyj visnyk – Galician Economic Bulletin*, no. 64, vol. 3, pp. 87–95. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.03 (in Ukrainian)

19. Chibisova I. V., Drachenko D. V. (2016) Sutnist' oblikovoi polityky pidprijemstva. [The essence of the enterprise's accounting policy]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of the systemic approach in economics*, no. 54, pp. 71–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2016_54_14 (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 11.10.2024